

Handrij Härtel, Václav Cílek, Tomáš Herben, Andrew Jackson a Rendel Williams (eds.): Sandstone Landscapes

Pískovcové areály jako obytné místo k životu rozmanitých podob jsou v hledáčku celkem 109 autorů (včetně editorů), kteří – každý ze svého oborového pohledu – zkoumají tento v Evropě překvapivě rozšířený ostrůvkovitý fenomén. Silným momentem v inspiraci k sestavení knihy bylo mezinárodní vědecké sympozium Pískovcové krajiny – rozmanitost, ekologie a ochrana, které se konalo uprostřed nádherných scenérií Českosaského Švýcarska v r. 2002. Díky přeshraničně pestrému autorskému složení je logické vydání díla v angličtině. Nejde však o obyčejný konferenční sborník – vázaná kniha na křídlovém papíru přitahuje kvalitou technické edice a ilustrační výpravností.

První část věnovaná geodiverzitě pojednává o charakteristických vlastnostech pískovců jako stavebního materiálu přírody, hovoří o genezi krajinných forem stvořených z těchto sedimentů, podrobně-

ji se věnuje mechanismům vyplavování solí a obecněji horninovému chemismu, vlivu spodních vod a klimatickým změnám v průběhu evoluce pískovcových tvarů. Druhý blok témat zastřešuje pojem biodiverzita a zahrnuje kapitoly spjaté s faunou a flórou v návaznosti na objekt předchozí části. Jsou zde vyzdviženy některé obecnější koncepty aplikované na pískovcová skalní města – coby ekologické ostrovy, determinanty fyto geografických vztahů, okrsky denudačně-akumulační dynamiky, stanoviště pro invazní druhy nebo specifická místa v rámci postglaciálního vývoje. Třetí tematický blok ukazuje náměty ze sféry interakcí člověka s pískovcovými ekosystémy počínaje paleolitickým uměním konzervovaným na stěnách někdejších lidských útočišť ve skalách až po současné civilizační snahy – např. o reintrodukce druhů vázaných na unikátní stanoviště pískovců. Čtvrtá část

knihy je přehledem evropských pískovcových krajin s charakteristikami typickými pro jednotlivé oblasti v připojeném bohatém výčtu. Cenný je výkladový slovníček, soupis odkazů na relevantní literaturu a věcný rejstřík.

Jakkoli podrobnější komentáře k vědecké stránce oborově rozpraženého díla jsou nad možností kulérové přílohy Živy, je bezpečně zjevné, že technicky příkladná a uživatelsky příjemná kniha má důstojné místo na pultech nejen akademického knihkupectví. Už sousloví v názvu „pískovcové krajiny“ je v české kotlině odvážným a podporyhodným činem (pojmenování by v daném případě mohlo znít na mnoho způsobů i jinak), neboť se objevuje na pozadí scientometricky (zdánlivě) neatraktivního oboru krajinná ekologie zmizelého z názvů i pracovní náplně akademických institucí. Významná publikace Sandstone Landscapes ukazuje na dobrém modelu, že krajina nemusí být a není chaotický a neladný skladový prostor přírodních či umělých artefaktů bez zákonitostí.

Academia ve spolupráci se Správou Národního parku Českosaské Švýcarsko a Royal Botanic Gardens Kew, Praha 2007, 494 str., bar. foto, grafy, diagramy, vložená mapa pískovcových krajin Evropy. Cena 795 Kč